

Název práce: Žárlivost v polyamorních vztazích

Autor: Kateřina Stará

Vedoucí práce: Mgr. Klára Bártová, Ph.D.

Posudek oponenta: Mgr. Kateřina Potyszová

Předkládaná bakalářská práce se zaměřuje na poznání zkušeností se žárlivostí u polyamorních jedinců v jejich současných vztazích a srovnání se zkušeností ve vztahu monogamním. Práce je tradičně dělena na teoretickou část čítající celkem 41 stran a empirickou část s celkovým počtem 37 stran. Autorka v práci pracuje především s primární literaturou a cituje téměř sto zdrojů.

V teoretické části se autorka nejdříve věnuje konceptualizaci polyamorie, různorodým definicím a taktéž typologii. V druhé kapitole pak představuje žárlivost, kde podobně začíná s definicí, poté s teoriemi vysvětlující jejich prožívání (konkrétně psychoanalytické, evoluční a sociokulturní teorie), dělením žárlivost a v neposlední řadě představuje faktory, které ji ovlivňují. Poslední hlavní kapitolou je pak žárlivost v polyamorních vztazích.

Celkově hodnotím celou teoretickou část jako velmi povedenou. Text na sebe navazuje, je logicky dobře uspořádán, je velmi čtivý, přehledný a informace, které autorka představuje, jsou k tématu relevantní. Kateřina taktéž pracuje s širokou škálou studií, od klasických studií na téma žárlivosti (Buss, Buunk, Pfeiffer a Wong, Trivers aj.) až po novější studie, včetně takových, které se neobjevují často v pracích zaměřených na žárlivost (např. novější studie opírající se o sociokulturní přístup Croucher a kol., 2012).

V empirické části si autorka klade několik výzkumných otázek, konkrétně: „Jak aktéři polyamorních vztahů popisují žárlivost?“, „Jaká je zkušenost polyamorních jedinců s žárlivostí?“ a „Jak se liší žárlivost v monogamním a polyamorním vztahu popisovaná jedinci, kteří mají zkušenost s oběma typy vztahů?“. V textu poté představuje metodologii výběru vzorku, sběru dat a analýzu rozhovorů. Taktéž představuje rozhovor, který pro vedení polostrukturovaných rozhovorů sestavila. Poté již Kateřina přistupuje k samotné analýze dat, kterou prezentuje přehledně vždy v ucelených částech věnujících se podrobné analýze prožívání žárlivosti u jednotlivých participantů. Kateřina v závěru své výsledky shrnuje a diskutuje, představuje limity práce a navrhuje další možné oblasti zkoumání.

Celkově hodnotím práci jako výborně napsanou, čtivou a přinášející nové zajímavé poznatky. Z práce jde vidět, že si Kateřina dala na psaní záležet a myslím, že by byla škoda dále téma nerozvíjet v dalším studiu. Ráda bych autorce položila během obhajoby několik otázek vztahujících se jak k teoretické, tak k empirické části.

1. Autorka v úvodní teoretické části píše o konceptualizaci polyamorie jako sexuální orientaci vs identitě. Zajímalo by mě, jak na polyamorii nahlíží ona a z jakého důvodu.
2. Na straně 46 autorka uvádí jako jeden z možných faktorů ovlivňujících žárlivost užívání hormonální antikoncepce (HA) s tím, že představuje studii, která dochází k závěrům, že ženy užívající HA žárlí celkově více než ženy, které ji neužívají. Zajímá mě, jak si autoři studie a sama autorka tyto výsledky vysvětlují a zda autorka zná nějaké studie, které by tvrdily opak, tedy že ženy bez HA žárlí více, a to například v nějaké fázi cyklu, případně v jaké by to mohlo být a proč.
3. Taktéž by mě zajímala interpretace výsledků představované studie na straně 49 (žárlivost v konsenzuálně nemonogamních vztazích, CNM) a to konkrétně části, že ženy v CNM vztazích jsou více znepokojeny sexuální nevěrou partnerky/partnera. Objevuje se toto ve výsledcích u autorky a jak si to autorka vysvětluje? Nejde toto zjištění proti konceptu CNM?
4. Na straně 35 autorka popisuje studii Schützwohl & Koch (2004), kde se zkoumaly kognitivní procesy a bylo participantům přečteno několik příběhů z jejich partnerského vztahu, kde byly přidány podněty pro vyvolání emoční a sexuální žárlivosti. Zajímalo by mě, jak autorka eticky nahlíží na tento výzkum a jak se k tomu vyjadřují samotní autoři.
5. Zajímalo by mě, zda v podmínkách výběru vzorku měla autorka definováno, jak musí polyamorní vztah vypadat, tzn. jaké je uspořádání a kolik paralelních vztahů jedinec může mít. Pokud jich bylo více, jak poté vybírala sekundární vztah, na který se doptávala?
6. V rozhovorech byly velice podrobně představeny partnerské polyamorní vztahy. Vzhledem k tomu, že někteří partneři autorčinych respondentů se identifikovali za monogamní a v daném polyamorním vztahu byli jen kvůli dané osobě, zajímá mě, zda se v rozhovorech někdy autorka dotkla tématu možného tlaku na takovou osobu, případně konfliktů, či žárlivosti, která z této situace může vznikat.

7. U participanta č. 1 je jeho primární vztah v polyamorním vztahu s osobou, se kterou byl v předchozím vztahu v monogamním uspořádání. Autorka se doptávala na tento monogamní vztah. Myslí si, že to mohlo zkreslovat výpověď pro pociťování žárlivosti, tzn. že u jiného monogamního vztahu by to mohlo být jinak?
8. U participantky č. 2 je v textu informace, že podstoupila psychiatrickou léčbu. Ví autorka jakou a případně nebyla psychiatrická komorbidita vylučujícím kritériem?

Vzhledem k tomu, že v textu nenacházím žádné závažné nedostatky, práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji známu výborně.

V Praze, 6.8. 2022

Mgr. Kateřina Potyszová